

Smaafolk, væsentlig Arbejdere, der ere beskæftigede i København og ere flyttede derud. Det har ført med sig, at Kommunen f. Eks. har maattet bygge Skoler, maattet ofre en Del paa Veje, maattet anlægge Kloakker, som ganske vist Grundejerne i det væsentligste maa betale, men hvortil Kommunen dog har maattet skyde sin Del, endvidere maattet bygge et Vandværk til Forsyning af alle disse Huse og i det hele altsaa maattet paatage sig en stor Forøgelse af sine Udgifter. Men ikke nok med, at disse Familier have haft Børn, der skulle i Skole, adskillige af disse Smaakaarsfolk have ogsaa haft deres gamle Forældre med sig og have haft dem boende hos sig, og det paafører ligeledes Kommunen betydelige Udgifter til Alderdomsunderstøttelse, uden at den i øvrigt har nogen Indtægt af den Virksomhed, de paagældende leve af. Jeg nævner dette som et Eksempel, der viser, hvor uheldigt den Bestemmelse, der i sin Tid søgte at skabe Retfærdighed Kommunerne imellem, virker; i dette Tilfælde har den virket lige omvendt. Jeg mener, der maatte kunne findes Veje, ad hvilke man i højere Grad naaede Retfærdighed Kommunerne imellem, end man har naaet ad den Vej, man slog ind paa i 1903.

Der har i de senere Aars sociale Lovgivning været en Tilbøjelighed til at lægge de nye Udgifter over paa Kommunerne. Jeg tror, man kom Retfærdigheden nærmere, hvis man ikke fulgte denne Vej, men til Skel mellem kommunale Udgifter og Statsudgifter tog Skellet mellem, hvad der specielt er en kommunal Opgave, altsaa en Slags Lokalopgave, og hvad der i højere Grad er en almindelig Samfundsopgave, saaledes at de Opgaver, som i strengeste Forstand ere lokale, kommunale Opgaver, i hver Kommune skulde bæres af de Mennesker, der bo i den, medens de Opgaver, der i højere Grad ere Samfundsopgaver, ogsaa maatte bæres af det hele Samfund. Det gælder da først om at faa draget Skellet mellem de to Grupper af Opgaver, Statens og Kommunernes. Til den første Gruppe maatte da hele Skolevæsenet høre. Man kan egentlig ikke i strengeste Forstand sige, at det at opdrage den kommende Slægt saa godt som muligt, at give den en saa god Skoleundervisning, som det er muligt at give den, skal være en kommunal Opgave. Det kan ikke nægtes, at Kommunernes økonomiske Stilling er i allerhøjeste Grad forskellig, og det vil selvfølgelig øve sin Indflydelse paa, hvorledes man i hver Kommune især indretter

sig sit Skolevæsen. Skolevæsenet koster heller ikke lige meget i alle Kommuner. For at skabe et lige godt Skolevæsen maa man i en tyndt befolket Egn give mere ud end i en tæt befolket. Der er ikke Tvivl om, at Skoler i Byerne kunne skabes forholdsvis billigere end lige saa gode Skoler i tyndt befolkede Egne, for jo mere man — indtil en vis Grad — kan koncentrere Skolevæsenet, des billigere er det forholdsvis. Jeg mener derfor, at der her er et Omraade, hvor noget af det, man søgte at opnaa ved den mellemkommunale Beskatning, kunde naas, naar man saa vidt som muligt lod Staten paatage sig de Opgaver, som i strengeste Forstand ere hele Samfundets Sag. Og dette gælder jo ikke blot Skolevæsenet. Jeg skal for øvrigt gøre opmærksom paa, at da vi havde Lovforslaget om Lærertilvæsendet, fremsatte Socialdemokratiets Udvalgsmedlemmer med det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klansen) som Ordfører et Forslag, som netop gik ud paa at lægge betydeligt mere af de Udgifter, Skolevæsenet fordrer, over paa Staten. Men ogsaa om en hel Del andre Opgaver af dem, Kommunerne nu maa paatage sig, gælder det jo, at de i højere Grad ere Statsopgaver, og at man naaede nogen større Retfærdighed Kommunerne imellem, hvis man lagde dem, om ikke helt saa dog i højere Grad end nu, over paa Staten. Jeg tænker paa Forsøgelse af og Hjælp til de gamle, paa Sygevæsenet, Fatigplejen, og der kunde maaske endnu nævnes nogle Ting. Jeg tror, at hvis man gik den Vej, vilde man skabe en Ordning Kommunerne imellem, som var mere retfærdig end den, man nu har. Jeg erkender, at man søger at naa Retfærdighed Kommunerne imellem ved den mellemkommunale Beskatning, og at det er Hensigten med den Udvidelse deraf, der nu foreslaas, men jeg har nævnt et Eksempel paa, at det ikke altid naas, og der kunde sikkert nævnes flere. Ved at gaa den af mig antydede Vej vilde man sikkert naa videre i den Retning end ved det, der her foreslaas.

Der har jo været, tror jeg, jeg tør sige en voksende Tendens mellem Kommunerne til at konkurrere om de store Skatteydere. Og jeg tror, at netop det, at saa mange Opgaver lægges over paa Kommunerne, og at Udgifterne til disse Formaal falde saa ulige paa Kommunerne, har givet enkelte Kommuner et vist Held til at gennemføre denne Konkurrence. Det anser jeg for absolut uhel-